

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA SA REVIZIJE GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
MINISTARSTVA ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I
INFRASTRUKTURE ZA 2023. GODINU

Priština, Juni 2024.

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

1 Revizorsko mišljenje

2 Nalazi i preporuke

3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta

4 Napredak u implementaciji preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenje u vezi sa različitim vrstama mišljenja koje primenjuje NKR i drugi delovi Izveštaja revizije

1 Revizorsko mišljenje

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosovo i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (MSVRI). Revizija je izvršena kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usklađenosti sa nadležnim.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Mi smo izvršili reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI), koji sadrže izveštaj o gotovinskim primanjima i uplatama, izveštaj o izvršenju budžeta i napomene sa objašnjenjima uz finansijske izveštaje, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i drugih izveštaja², za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

Po našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u paragrafu Osnove za kvalifikovano mišljenje, godišnji finansijski izveštaji Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture predstavljaju istinit i pošten prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstva javnog sektora, prema gotovinskom računovodstvu.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

- B1 Registar kapitalne imovine prikazan u GFP je precenjen za 39,019,617€ kao rezultat grešaka u registraciji kapitalne imovine i neprimenjivanja amortizacije za završene projekte, kao i registar ne kapitalne imovine je potcenjen za 380,558€ kao rezultat kao rezultat neknjiženja nekapitalnih sredstava;
- B2 Potencijalne obaveze prikazane u GFP su potcenjene za 16,534,867€;
- B3 Troškovi su pogrešno klasifikovani u iznosu od 7,810,603€, što utiče na precenjivanje/potcenjivanje neadekvatnih kategorija;
- B4 MŽSPPI je izvršilo isplate u iznosu od 398,164€ za 62 radnika za koje nije bilo dokaza o kontinuitetu na poslu.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (MSVRI). U skladu sa ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u delu izveštaja 'Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVRI 130, Etičkim kodeksom NKR, kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija,

NKR je nezavisan od subjekta revizije. Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i primereni da pruže osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem zaključku, izuzev uticaja pitanja opisanih u delu Osnova za zaključak usklađenosti, transakcije sprovedene u procesu izvršenja budžeta Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa kriterijumi revizije utvrđeni zakonima koji se primenjuju na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Osnova za zaključak

- B5 Ministarstvo je, uprkos pravilima, primenilo prag ili plafon plus/minus trideset procenata (30%) za pozicije u ugovorima sa jediničnom cenom. Ovo je rezultiralo prekoračenjem vrednosti ovih pozicija za 1,192,115€ (u zajedničkoj vrednosti);
- B6 U osam (8) ugovora izvršene su izmene ugovorenih količina povećanjem/smanjivanjem realizovane količine bez prethodnog odobrenja i kao rezultat toga količine su prekoračene u četiri (4) na 86 pozicija ili u iznosu od 5,881€ do 698,506€. (bez prekoračenja vrednosti ugovora);
- B7 U dva slučaja smo identifikovali promene u ugovornim uslovima neprimenjivanjem zakonskih odredbi;
- A1 U dva slučaja smo identifikovali nedostatke u procesu evaluacije ponuda.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Revizija je obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (MSVRI). U skladu sa ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u delu izveštaja 'Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVRI 130, Etičkim kodeksom NKR, kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisan od subjekta revizije. Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i primereni da pruže osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i organa upravljanja za godišnje finansijske izveštaje

Generalni sekretar je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima u javnom sektoru – Finansijsko izveštavanje zasnovano na gotovinskom računovodstvu. Generalni sekretar je takođe odgovoran za uspostavljanje internih kontrola, za koje on/ona smatra da su neophodne da bi se omogućila

priprema finansijskih izveštaja, bez materijalno značajnih grešaka, bilo zbog prevare ili greške. Ovo uključuje ispunjavanje uslova koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti i Uredba br. 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetske organizacije.

Ministar odgovoran je za obezbeđivanje nadzora nad procesom finansijskog izveštavanja Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Menadžment Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture odgovorno je i za korišćenje finansijskih sredstava Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima i svim drugim važećim pravilima i propisima. ³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI-a

Naši ciljevi su da pružimo razumnu sigurnost da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, bilo zbog prevare ili greške, i da pripremimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uverenje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MSVRI otkriti bilo koje materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Pogrešna prikazivanja mogu nastati kao posledica prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se, pojedinačno ili u celini, razumno očekuje da će uticati na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je i da izrazimo revizorsko mišljenje o usaglašenosti nadležnih organa Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonske regulative koja se primenjuje u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava, u vezi sa revidiranim entitetom.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i MSVRI, sprovodimo profesionalnu procenu i skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenjujemo rizike materijalno značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, bilo zbog prevare ili greške, osmišljavamo i sprovodimo revizijske postupke koji odgovaraju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primereni da daju osnovu za mišljenje. Rizik neobelođivanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza koji su rezultat prevare veći je nego kod onih koji su posledica greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Identifikujemo i procenjujemo rizike nepoštovanja ovlašćenja, bilo zbog prevare ili greške, osmišljavamo i sprovodimo revizijske postupke koji su odgovorni za te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primereni da daju osnovu za naš zaključak o

usklađenosti sa vlastima. Rizik da se ne otkrije slučaj nepoštovanja ovlašćenja koji proizilazi iz prevare veći je od onoga što je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

- Vodimo računa da razumemo internu kontrolu relevantnu za reviziju, da osmislimo odgovarajuće revizorske procedure, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnje kontrole Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture.
- Procenjujemo prikladnost korišćenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Procenjujemo celokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kako bismo osigurali da finansijski izveštaji prikazuju osnovne transakcije i događaje pošteno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa rukovodstvom i onima koji su odgovorni za upravljanje takođe o obimu i vremenu revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke u internoj kontroli koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su saopštena rukovodstvu, mi identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim pitanjima revizije. Izveštaj o reviziji se objavljuje na web stranici NKR-a, osim informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije, primetili smo oblasti za poboljšanje, uključujući internu kontrolu, koje su predstavljene u nastavku za vaše razmatranje u obliku nalaza i preporuka.

Oblasti koje zahtevaju veći fokus su pitanja koja utiču na finansijsko mišljenje, a koja se uglavnom odnose na netačnu prezentaciju obelodanjivanja, odnosno stanje imovine, obaveza i potencijalnih obaveza. Što se tiče oblasti rashoda, i ove godine su identifikovani slučajevi loše klasifikacije troškova i naknada zaposlenih u nedostatku dokaza o kontinuitetu u radu (redovnom dolasku na posao).

Što se tiče usaglašenosti sa važećim zakonodavstvom i propisima, poseban fokus treba posvetiti upravljanju ugovorima o održavanju puteva, izbegavanjem prekoračenja dozvoljenih vrednosti potrošnje i promeni ugovornih uslova. Neophodne su i dodatne radnje u upravljanju i realizaciji kapitalnih projekata u vezi sa kašnjenjem u njihovoj realizaciji.

U kontekstu plaćanja, troškovi se moraju sprečiti sudskim odlukama koje se uglavnom odnose na eksproprijacione sporove, koji u kontinuitetu prouzrokuju ministarstvu dodatne troškove za kamate i sudske troškove. Takođe treba preduzeti konkretne mere za bolje upravljanje potraživanjima, odnosno obezbeđivanje efikasnih mehanizama za procenu i naplatu dugova koji doprinose povećanju prihoda.

Nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodnu korekciju finansijskih informacija predstavljenih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja u obliku napomena sa objašnjenjima i da poboljšaju interne kontrole u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usaglašenošću sa ovlašćenjima koja se odnose na upravljanje sredstvima javnog sektora.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 15 preporuka, od kojih su tri (3) nove preporuke i 12 ponovljenih preporuka. Mi ćemo pratiti (pregledati) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihove implementacije, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje B1 – Nedostaci u procesu registracije imovine

Nalaz

Član 10. Uredbe br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom utvrđuje da „Sva nefinansijska imovina nakon prijema u vlasništvo i nadzor budžetske organizacije, bez obzira da li je uplaćena ili delimično plaćena, mora biti registrovana u računovodstvenim registrima i biti predmet popisa i procene“. Član 11.3 definiše da će se „nakon završetka investicionog procesa nefinansijska kapitalna imovina klasifikovati kao nefinansijska imovina u upotrebi. Od trenutka kada je sredstvo spremno za upotrebu, takođe će se primenjivati amortizacija“. Dalje je, članom 6.3 ovog pravilnika definisano: „Kapitalna imovina mora biti registrovana u SIMFK, dok ne kapitalna imovina i zalihe moraju biti registrovani u sistemu „e-imovina“.

Identifikovali smo neke nedostatke u vezi sa registracijom imovine, koji su uticali da registar kapitalne imovine bude precenjen za 39,019,617€ kao rezultat grešaka u registraciji kapitalne imovine, kao i da registar ne kapitalne imovine bude potcenjen. za 380,558€ kao rezultat neregistracije ne-kapitalne imovine.

Identifikovani nedostaci uključuju:

- Projekat „Autoput R6 Priština – Elez Han“ upisan je u registar kapitalne imovine kao projekat završen 25.09.2020. godine, dok je izveštaj o završetku ovog projekta sačinjen u oktobru 2019. godine. Shodno tome, neto vrednost u knjizi imovina je precenjena zbog efekta neprimenjivanja amortizacije od 32,805,672€. Do 2023. godine ova imovina je upisana kao investicija u narednom periodu, a za istu je data preporuka u prethodnoj godini;
- U četiri (4) slučaja ⁵, uplate u iznosu od 1,695,430€ za različite kapitalne projekte nisu registrovane u registru kapitalne imovine, što je prouzrokovalo potcenjivanje kapitalne imovine za istu vrednost;
- Ministarstvo nastavlja da vodi kao buduće investicije tri (3) kapitalna projekta ukupne vrednosti od 8,144,161€, koji su završeni njihov tehnički prijem je izvršen. Kao rezultat njihovog upisa u neadekvatnu klasu i neprimenjivanja amortizacije, imovina je precenjena u neto efektu za 1,438,875€;
- U registru kapitalne imovine, isplata za kupovinu ne-kapitalne imovine (ispod 1,000€) nastavlja se da se netačno evidentira, precenjucijajući registar za neto vrednost imovine za 221,000€ Ovo pitanje je takođe obrađeno u prošlogodišnjem izveštaju; i
- U sistemu elektronske imovine nije registrovano 11 uplata za kupovinu IT opreme i druge opreme u iznosu od 159.588€, što je prouzrokovalo potcenjivanje ne kapitalne imovine za ovu vrednost (od toga je 6 uplata bilo iz 2022. godine).

Štaviše, Uredba br. 02/2013 za upravljanje nefinansijskom imovinom je definisala kapitalnu i nekapitalnu imovinu, a definisala je i kapitalne rashode kao „Uplata za nabavku osnovnih sredstava, za strateške ili vanredne zalihe, za zemljište ili nematerijalna ulaganja, ili bespovratne uplate u cilju omogućavanja primaocima da steknu (kupe) ovu imovinu, da se nadoknade primaoci za oštećenje ili uništenje osnovnih sredstava, ili da povećaju finansijski kapital primaoca, u iznosu većem od 1.000€ i rok upotrebe duže od godinu dana“. Administrativno uputstvo 04/2019 za definisanje kapitalnih projekata definiše kapitalizaciju sredstava kao „Upis imovine u registar imovine i računovodstveni registar sa uloženom vrednošću (isključujući neovlašćene troškove)“.

S tim u vezi, mi smo identifikovali da kao rezultat registracije troškova kao kapitalne imovine koja nije ispunila kriterijume kapitalnih troškova, registar kapitalne imovine je procenjen za 6,249,500€. Shodno tome, ovo se desilo u sledećim slučajevima:

- U 11 slučajeva u iznosu od 3,338,277€, koji su se odnosili na troškove za kamatu prijavljenu za kašnjenje u naknadi vrednosti eksproprianog zemljišta po osnovu sudskih/izvršnih odluka. Kapitalizacija kamata u imovinskom registru je bila pojava za sve slučajeve u kojima je isplata eksproprijacije izvršena na osnovu sudskih/izvršnih odluka; I
- Takođe, dve isplate u iznosu od 2,991,223€, sudskim odlukama su se odnosile na naknadu štete i izgublenu dobit prouzrokovanu procesom eksproprijacije. Isti ne spadaju u kategoriju imovine.

Ova situacija je nastala zbog nepažnje i nefunkcionisanja internih kontrola u procesu upravljanja imovinom, kao i nedostatka znanja u vezi sa kapitalizacijom troškova u procesu registracije imovine.

Uticaj

Greške u upisu imovine, neknjiženje u pravu klasu, kao i kapitalizacija troškova koji ne ispunjavaju kriterijume kapitalnih izdataka uticali su na procenjivanje /potcenjivanje registara imovine, kao i na nepravednu i netačnu prezentacija imovine u GFP.

Preporuka B1

Ministar treba da poveća provere registracije imovine i da obezbedi da relevantna odeljenja sarađuju sa službenikom za imovinu na identifikaciji svih završenih projekata, tako da se imovina evidentira kao imovina u upotrebi i da se obračunava njihova amortizacija. Dalje, treba da obezbedi da registar imovine bude potpun, da je imovina ispravno registrovana i da odražava njihovu tačnu vrednost u registrima. Takođe, treba obezbediti da svi troškovi koji ne ispunjavaju kriterijume kapitalnih troškova i koji su registrovani kao kapitalna imovina moraju biti izbrisani iz registra imovine. Sa povećanim fokusom, sve isplate evidentirane u registru imovine u vezi sa procesom eksproprijacije sprovedene tokom godina na osnovu sudskih/izvršnih odluka treba da se tretiraju.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B2 – Netačno obelodanjivanje potencijalnih obaveza u GFP

Nalaz Prema članu 18 Uredbe br. 01/2017 za godišnje finansijsko izveštavanje, „Budžetske organizacije u skladu sa ZUJFO prijavljuju sve potencijalne obaveze“.

Potencijalne obaveze koje je objavilo ministarstvo uglavnom se odnose na sudske sporove za eksproprijaciju. Stoga je za prikaz njihove vrednosti u GFP, ministarstvo za 2023. godinu koristilo pretpostavljeni metod, izračunavajući oko 50% procenjene vrednosti prema konačnoj odluci Vlade o eksproprijaciji. Identifikovali smo da su potencijalne obaveze prikazane u GFP potcenjene za 16,534,867€ kao rezultat sledećih nedostataka:

- U 35 slučajeva, vrednost žalbi i sudskih zahteva je bila niža od vrednosti prikazane u GFP, procenjujući potencijalne obaveze za 2,841,038€; i
- U 13 slučajeva, vrednost žalbi i sudskih zahteva je bila veća od vrednosti prikazane u GFP i to je dovelo do potcenjivanja vrednosti potencijalnih obaveza za 19,375,905€.

Sa druge strane, u četiri (4) slučaja u iznosu od 1,225,777€, nismo uspeli da procenimo vrednost prikazanu u GFP, pošto dokazi nisu bili potpuni.

Ovo se desilo kao rezultat odsustva službenika koji vode evidenciju u vezi sa potencijalnim obavezama kao i nedostataka u funkcionisanju unutrašnjih kontrola tokom obrade predmeta za prijavljivanje potencijalnih obaveza u GFP.

Uticaj Prikaz potencijalnih obaveza u netačnim vrednostima utiče na to da zainteresovane strane ili korisnici GFP nisu pravilno i korektno informisani u vezi sa obelodanjivanjem ovih obaveza, istovremeno utiče na loše planiranje budžeta za narednu godinu.

Preporuka B2 Ministar mora da obezbedi da su potencijalne obaveze prikazane u tačnim iznosima i da se čuvaju potpuni dokazi sa pratećim dokazima u vezi sa pitanjima koja su u sudskom postupku.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B3 - Neadekvatna klasifikacija troškova

Nalaz Prema članu 18 tačka 3 finansijske uredbe br. 01/2013 Trošenje javnog novca, troškovi moraju imati odgovarajuće šifre, definisane računovodstvenim planom, takođe sa računovodstvenim planom Trezora, definisane su relevantne šifre i kategorije troškova koje BO mora da primenjuje.

Identifikovali smo da je iz kategorije kapitalnih investicija Ministarstvo platilo troškove koji ne ispunjavaju kriterijume kapitalnih izdataka i pripadaju prirodni roba i usluga, kao rezultat toga, kategorija kapitalnih investicija je procenjena za 6,249,500€. Naime, do ovoga je došlo usled realizacije isplata troškova za kamatu primenjenu za kašnjenje u kompenzaciji vrednosti eksproprisanog zemljišta na osnovu sudskih/izvršnih odluka, kao i plaćanja u vezi sa naknadom šteta i izgublenu dobit prouzrokovanu postupkom eksproprijacije.

Štaviše, zbog izvršenih isplata od strane Trezora prema sudskim odlukama, troškovi su pogrešno klasifikovani u iznosu od 1,561,103€. Prema tome:

- Iz kategorije kapitalnih investicija za robe i usluge isplaćeno je 1,051,065€. Zato što su se isplate odnosile na nadoknadu štete koju je ministarstvo prouzrokovalo ekonomskom operateru kao i na plaćanje troškova kamata i drugih troškova postupka, i
- Iz kategorije roba i usluga isplaćeno je 510,038€ za kapitalne investicije, kao rezultat izvršenja isplata za eksproprijacije.

Neadekvatna klasifikacija troškova je rezultat nefunkcionisanja unutrašnjih kontrola.

Uticaoj

Uplate iz neadekvatnih ekonomskih kategorija utiču na nepravedno prikazivanje troškova davanjem netačnih informacija čitaocima GFP-a. Takođe, procenjivanjem/potcenjivanjem ekonomskih kategorija za vrednost ovih troškova.

Preporuka B3

Ministar mora da obezbedi da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se isplate i registracija troškova izvršili u relevantnim ekonomskim šiframa, kako bi se omogućilo njihovo fer izveštavanje u GFP u skladu sa računovodstvenim planom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B4 – Nedostatak evidencije o redovnom dolasku na posao

Nalaz

Članom 9. stav 2. i 3. Uredbe (VRK) br. 07/2022 o radnom vremenu i odmorima javnih službenika propisano je da je: „Svaki javni službenik dužan da se evidentira u knjigu prisustva ili u elektronskom registru, u zavisnosti od toga koji ustanova koristi, a neprijavlivanje u knjigu prisustva ili u elektronski registar, računa se kao odsustvovanje sa posla.

MŽSPPI još uvek nije rešilo pitanje kadrova (62 radnika srpske zajednice) koji su plaćeni, a nemaju kontinuitet na radu. Iako se ova situacija ponavlja, ministarstvo još nije uspelo da preduzme konkretne mere u sistematizaciji, angažovanju i praćenju ove kategorije zaposlenih. Budžet potrošen na njihove plate za 2023. godinu je 398,164€.

Za ministarstvo je ovo pitanje prilično izazovno za njihovu sistematizaciju u definisanim radnim prostorima, zbog činjenice da nemaju definisane ciljeve rada, pa stoga ne razvijaju nikakvu aktivnost u ministarstvu.

Uticaj

Isplate zaposlenih u za koje nema dokaza o kontinuitetu u radu i u nedostatku posvećenosti vršenju službene dužnosti, smatraju se neopravdanim isplatama i oštećuju budžet ministarstva.

Preporuka B4

Ministar mora da analizira nastalu situaciju, starajući se da se procene sve mogućnosti za pronalaženje rešenja i preduzmu radnje koje su u skladu sa zakonskim zahtevima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usaglašenosti

Pitanje B5 – Prekoračenje plaćanja pozicija za ugovore po jediničnoj ceni

Nalaz Član 54.15 Uredbe br. 001/2022 za javnu nabavku, utvrđuje da kada god Ugovorni autoritet ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UA mora odrediti pondere na osnovu značaja svake „kategorije usluga“ ili svake „stavke“ kako bi Ugovorni autoritet odredio koja je ponuda sa najnižom cenom, u ovim slučajevima plus/minus trideset procenata (30%) prag ili plafon se ne primenjuje.

U 10 slučajeva smo identifikovali da je ministarstvo koristilo okvirne javne ugovore sa cenom po jedinici koja navodi i indikativne količine/predviđenu vrednost za jednu godinu i, suprotno pravilima, primenilo prag ili plafon od plus/minus trideset procenata (30%) na pozicijama. Ovo je rezultiralo prekoračenjem vrednosti ovih pozicija sa četiri (4) pozicije na 39 pozicija sa ukupnom vrednošću od 1,192,115€⁶. Od toga, u sedam (7) slučajeva je takođe prekoračena procenjena vrednost ugovora za godinu dana.

Ovo se desilo kao rezultat nepravilnog funkcionisanja kontrola od strane ugovornih menadžera u pogledu poštovanja zakona tokom izvršenja ugovora.

Uticaj Nepoštovanje zakonskih odredbi po vrsti ugovora utiče na prekomernu potrošnju i istovremeno donosi poteškoće u realizaciji drugih projekata ministarstva.

Preporuka B5 Ministar mora da obezbedi, preko odgovornih službenika, odgovarajuće kontrole u pogledu zakonskih odredbi, odnosno uslova otplata prema vrsti ugovora, tako da se ne stvaraju troškovi mimo njihovog ugovornog planiranja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B6 - Promene predmernih količina bez prethodnog odobrenja

Nalaz Članovi 61.22 i 61.23 Pravila i UOJN navode da kada se ugovor menja sa ciljem promene početnih uslova, dopunu ugovora priprema odeljenje nabavke, a dopuna ugovora neće biti izdata ekonomskom operateru pre dobijanja odobrenja od NKR.

Evidentirano je osam (8) ugovora kod kojih je došlo do promene ugovorenih količina, povećanjem/smanjenjem realizovane količine ali bez povećanja ukupne cene ugovora. Promene su bile u četiri (4) do 86 pozicija ili u vrednosti od 5,881€ do 698,506€. Vredi napomenuti da su, dva od njih,

prekoračenja bila za pozicije koje su priložene ugovoru ili revidirane predmere.

Za ove izmene nisu pribavljene potrebne saglasnosti NKR.

Ovi nedostaci su nastali kao rezultat lošeg planiranja projekata i neuspeha odgovarajućih kontrola u vezi sa nadzorom ovih projekata.

Uticaoaj

Izmena projektovane i ugovorene predmere u nedostatku odgovarajućih saglasnosti rizikuje da realizacija radova ne bude u skladu sa zahtevima projekta. To može uticati na kvalitet izvedenih radova i ispunjenje ugovora prema definisanim ciljevima, a i povećati mogućnost manipulacije pozicijama i visinom inicijalnog tendera.

Preporuka B6

Ministar, preko rukovodilaca ugovora, mora da obezbedi da svako odstupanje od uslova ugovora zahteva prethodnu saglasnost i relevantna odobrenja u skladu sa važećim pravilima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B7 - Izmena ugovornih uslova ne primenjujući zakonske odredbe

Nalaz

Član 70.24 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama definiše da su funkcije rukovodioca projekta/ugovora: da izdaje varijacije ili menja naloge ako je potrebno, u skladu sa uslovima ugovora, kao i 71.4 definiše da se izmena ugovora za dodatne količine artikala istih će koristiti iste ili niže jedinične cene kao u početnom ugovoru. Za pozicije za koje ne postoje cene u prvobitnom ugovoru sa UA, mora se primeniti član 35.3 ZJN⁷. Dok prema članu 71.5, nijedna izmena u ugovoru neće povećati ukupnu cenu ugovora za više od 10% početne cene ugovora.

U dva slučaja smo identifikovali da je ministarstvo postupilo u suprotnosti sa članom 35.3 ZJN tako što nije primenilo odgovarajuću proceduru za obavljanje poslova. Prema tome:

- Za javni ugovor za "Letnje i zimsko održavanje autoputa A7 (Ibrahim Rugova) Lot 2" sa jediničnom cenom od 123,262€, ministarstvo sa istim operaterom je odobrilo varijantni nalog kojim se menjaju uslovi ugovora. Ova izmena se odnosi na dodavanje 16 novih pozicija u vrednosti od 73,768€ (bez prekoračenja 10% vrednosti osnovnog ugovora), za koje nije bilo definisanih cena u prvobitnom ugovoru.
- Za ugovor „Letnje i zimsko održavanje republičkih i regionalnih puteva Kosova za 2022-2023, 2023-2024 i 2024-2025, Region Mitrovica – Lot 2" sa jediničnom cenom od 6,814€, odnosno 388,400€ za jednu godinu, ministarstvo je povećalo ugovorenu količinu na jednoj poziciji sa 1m² na 94,215m² (što se odnosilo na košenje trave, žbunja i rastinja). Ova izmena je napravljena na

osnovu izveštaja komisije koju je osnovao generalni sekretar za razmatranje zahteva menadžera ugovora za povećanje iznosa ove pozicije. Kao rezultat toga, vrednost izmene ugovora bila je 24% od prvobitne cene ugovora.

Neprimena odgovarajućih procedura nabavki u slučaju promene ugovornih uslova je nastala kao rezultat zaobilaženja kontrola. U slučaju dodavanja novih radnih mesta kao razlog se koristi obavljanje ovog posla u hitnim slučajevima. Dok, u slučaju povećanja količina, ministarstvo ocenjuje da je učinjen tehnički propust prilikom izrade predmere i da je smatralo dovoljnim samo izveštaj komisije, ne primenjujući zahteve pravilnika o nabavkama.

Uticaj

Realizacija radova bez odgovarajuće procedure izmene ugovora može prouzrokovati veće troškove od relevantne tržišne cene i loš kvalitet radova. Dok promena projektovanih i ugovorenih predmera daje mogućnost manipulacije pozicijama i predmerama inicijalnog tendera.

Preporuka B7

Ministar mora da obezbedi da se primenjuju odgovarajuće mere kontrole kako bi se obezbedilo da se sprovode zahtevi člana 35.3 ZJN, i da obezbedi da su razvijene odgovarajuće procedure nabavke.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A1 - Nedostaci u procedurama nabavke

Nalaz

Članom 59.3 ZJN je propisano da će ugovorni organ smatrati ponudu odgovornom samo ako je predmetna ponuda u skladu sa svim uslovima navedenim u najavi o ugovoru i u dosijeu tendera.

Za aktivnost nabavke „Izrada različitih projekata puteva i objekata za godine 2022-2024“ u dosijeu tendera pod „Zahtevi za tehničke i/ili profesionalne mogućnosti“ tačka 4, zahteva se da se za Lot 2, diplomirani inženjer komunikacija sa pet (5) godina stručnog radnog iskustva (nakon diplomiranja) u traženoj oblasti. Što se tiče Liste potrebnih alata, objekata, tehničke opreme i softvera tačka 6, komplet totalne stanice, sa tačnošću merenja (1 ÷ 3)" (baždarenje u roku od godinu dana, dokazivanje sertifikatom o etaloniranju od licencirane kompanije).

Ministarstvo je dodelilo ugovor ekonomskom operateru uprkos nedostatku dokaza koji dokazuju pet (5) godina radnog iskustva inženjera saobraćaja (u dostavljenim dokazima postoje tri reference, ali samo jedna od njih dokazuje jednogodišnji radni period, dok druga dva nemaju vremenski period). Takođe, nedostaje i sertifikat o kalibraciji licencirane kompanije za potrebnu opremu.

Štaviše, član 41.6 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama utvrđuje da u slučaju da ponuda (ili pozicija ponude gde se primenjuje ponderisana cena po jedinici) izgleda nenormalno niska, ugovorni autoritet mora pismenim

putem da zahteva od ekonomskog operatera koji je podneo ponudu ili poziciju tendera koja se čini nenormalno niska prema stavu 41.3 ili 41.4 ove uredbe, pisana izjava koja uključuje detaljan pregled relevantnih delova tendera i koja uključuje objašnjenje niske cene koristeći standardni obrazac odobren od strane KRPP-a „Standardni dopis za nenormalno niske tendere. Dok prema članu 41.7, Ekonomski Operater će odgovoriti u pisanoj formi Ugovornom Autoritetu. U suprotnom, tender će biti odbijen.

Za aktivnost nabavke „Izrada različitih projekata puteva i objekata za godine 2022-2024“ Lot I – Proširenje postojećih puteva i novih puteva sa 4 trake, ponderisana cena po jedinici procenjene vrednosti od 110,000€, primetili smo da je u šest (6) pozicija (kao što su radovi na projektu uklanjanja otpadnih voda, radovi na projektu vodosnabdevanja i postavljanja instalacija, radovi na elektro projektu, itd.), EO je ponudio po veoma niskim cenama i to podneta ponuda ispunjava sve uslove iz člana 41.3 Uredbe br. 001/2022 da se javna nabavka smatra nenormalno niskom ponudom. Međutim, ministarstvo nije zatražilo pismenu izjavu od EO da objasni ponuđenu cenu.

To se desilo kao rezultat nepažnje komisije prilikom procene ponuda.

Uticao

Neispunjavanje traženih kriterijuma i nedostatak deklaracije u slučaju tendera koji se čini nenormalno niskim, može imati negativan uticaj na učinak implementacije ugovora, shodno tome može uticati na neispunjavanje svih pozicija a posebno onih sa niskim cenama.

Preporuka A1

Ministar mora da obezbedi da odgovorni službenik za nabavke ima nadzor nad komisijama za ocenjivanje, tako da se, u slučajevima kada ponuda sadrži nenormalno niske cene, obezbedi da će korisnik ugovora stati iza svoje ponude. Ovo se mora uraditi putem potvrđenih radnji kako je predviđeno pravilima nabavke, a da se odluka o dodeli ugovora donosi tek nakon dobijanja uverenja da su svi uslovi ispunjeni.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 213,212,622€, od čega je potrošeno 133,316,067€ ili 63%. Ovi troškovi se uglavnom odnose na izgradnju i stratifikaciju puteva, plaćanja za eksproprijaciju zemljišta, sufinansiranje projekata na osnovu Memoranduma sa opštinama, uređenja reka itd.

Pitanje B8 - Kašnjenje u realizaciji projekata

Nalaz

U ugovorima potpisanim između ministarstva i privrednih subjekata definisan je rok za realizaciju radova.

U pet (5) slučajeva smo primetili da radovi nisu izvedeni prema dinamičkom planu predviđenom ugovorom. Identifikovani slučajevi su:

- Ugovor „Izgradnja tranzita u Mališevu“ lot 1, u vrednosti od 959,026€, potpisan je 14.06.2019. Prema ugovoru, početak radova je bio 04.07.2019, a završetak za 180 radnih dana. Vrednost izvedenih radova do kraja 2023. godine, odnosno više od tri godine, iznosila je 142,496€ ili 15% ugovorene vrednosti.
- Ugovor „Rehabilitacija regionalnog puta R-108, segment II“ u iznosu od 3,789,533€ potpisan je 07.09.2019. Prema ugovoru, datum početka radova bio je 28.07.2019, a završetak za 705 radnih dana ili oko 25 meseci (aneks ugovora od 23.09.2021 u vrednosti od 378,593€ sa rokom od 120 radnih dana). Vrednost izvedenih radova do kraja 2023. godine, odnosno više od tri godine, iznosila je 2,771,478€ ili 66% ugovorene vrednosti.
- Ugovor „Izgradnja autoputa A7.1- Dheu i Bardhe (bela Zemlja)- Raskrsnica Bresić Lot 1“ u vrednosti od 18,468,427€ potpisan je 13.02.2018. Prema članu 7. ugovora, rok za završetak radova je 30 meseci od dana potpisivanja ugovora. U vezi sa ovim projektom potpisan je aneks ugovora 14.06.2019.godine u iznosu od 1,843,392€ sa rokom od 60 dana za završetak radova. Vrednost izvršenih radova do kraja 2023. godine iznosila je 16,246,643€ ili 80%.
- Ugovor „Asfaltiranje lokalnog puta od raskrsnice N25 – Grejkoce – Rrafshi Livadheve“ Ugovor u vrednosti od 2,980,445€ potpisan je 06.05.2020 (aneks ugovor vredan 297,248€ od 03.12.2021), a radovi su završeni 15 meseci. Vrednost izvršenih radova do kraja 2023. godine iznosila je 1,403,681€ ili 43% ugovorene vrednosti.
- Ugovor "Proširenje nacionalnog puta N9.1, segment Dolc-Đakovica - Lot 1" u iznosu od 4,616,601€ potpisan je 11.03.2019. Prema posebnim uslovima ugovora, rok za završetak radova je 200 dana. U vezi sa ovim projektom potpisan je i aneks ugovora

17.09.2019.godine u iznosu od 460,273€ sa rokom od 35 dana za završetak radova. Vrednost izvršenih radova do kraja 2023. godine je 3,209,233€ ili 60%.

Na ovu situaciju uticali su nedostatak prave analize pre pokretanja kapitalnih projekata koji su se odnosili na probleme eksproprijacije zemljišta, greške u izradi izvedbenih projekata, gde se tokom izvođenja radova pokazalo da nisu prilagođeni stanju na terenu i sl.

Uticaoj

Kašnjenja u realizaciji projekata utiču na to da ministarstvo ne postiže definisane ciljeve, otežava kretanje građana na pojedinim putevima i istovremeno može izazvati budžetske teškoće za naredne godine.

Preporuka B8

Ministar mora da obezbedi da se pre pokretanja projekata sprovede proces eksproprijacije zemljišta na kome je predviđena realizacija projekata, kao i da se sastavljanju/pripremi izvršnih projekata da značaj kako bi se realizacija radova izvodila po dinamičkim planovima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B9 - Isplate putem sudskih odluka

Nalaz

Član 39.1 ZUJFO-a br. 03/L-048 obavezuje Ministarstvo da plati sve važeće fakture u roku od 30 dana od dana prijema računa ili zahteva za plaćanje. Takođe, član 40.1 navodi „Kada sud donese nalog ili odluku kojom se od javnog organa traži da plati bilo koju vrstu novčane naknade nekom licu, a na nalog ili odluku ne može da se žali javni organ ili javni organ, nije pravovremeno iskoristio ovo pravo, sud kopiju naloga ili odluke odmah šalje Ministarstvu pravde i nadležnom ministarstvu, radi izvršenja navedene isplate“.

Isplate izvršene sudskim odlukama u 2023. godini su bile 4,476,111€ i generalno se odnose na isplatu eksproprijacije. U četiri (4) testirana slučaja ovih isplata u iznosu od 1,654,803€, ministarstvo je, pored glavnog duga u iznosu od 1,371,860€, platilo dodatne troškove za kamate i sudske postupke u iznosu od 282,942€.

Ova pojava je nastala uglavnom kao rezultat brojnih žalbi tokom godina od strane nezadovoljnih procenom imovine u konačnoj odluci o eksproprijaciji, ovu procenu je izvršilo Odeljenje za porez na imovinu/Ministarstvo finansija.

Uticaoj

Ovakva situacija je rezultirala povećanjem troškova ministarstva, stvarajući poteškoće u realizaciji odobrenih projekata za odgovarajuću/sledeću godinu.

Preporuka B9

Ministar, u saradnji sa akterima uključenim u proces eksproprijacije, mora da identifikuje slabosti u ovom procesu i da preduzme mere da se izbegnu

brojni sudski sporovi kako se budžet ministarstva ne bi oštetio dodatnim troškovima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B10 - Nedostatak plaćanja za eksproprijacije

Nalaz

Član 16.2 Zakona br. 03/L-205 za izmenu i dopunu Zakona br. 03/L-139 o eksproprijaciji nepokretne imovine propisuje „Telo za eksproprijaciju plaća, ili zahteva od podnosioca zahteva ili očekivanog korisnika – ako ga ima – da plati iznos nadoknade utvrđen u konačnoj odluci, pogođenom vlasniku ili zainteresovanom vlasniku . Naknada koja se traži u Konačnoj odluci biće: 2.1. iznos utvrđen u relevantnom aktu o proceni plus; 2.2. kamate na taj iznos koji je akumuliran počev od dana stupanja na snagu konačne odluke do dana isplate. Ova kamata se obračunava po stopi od sedam procenata (7%) proste godišnje kamate i kapitalizuje se na godišnjem nivou.

U tri (3) testirana slučaja u iznosu od 3,159,932€, došlo je do kašnjenja u plaćanju eksproprijacije od 9 meseci do 6 godina od dana donošenja konačne odluke. Treba napomenuti da, osim za slučajeve na osnovu sudskih/izvršnih odluka ili sudskih poravnjanja, ministarstvo nikada nije plaćalo zakonsku kamatu za kašnjenje u obeštećenju vlasnika ekspropriisanog zemljišta. Ukupna vrednost isplata izvršenih tokom 2023 godine koje nisu izvršene prema sudskim/izvršnim odlukama je 9,041,973€ (uključujući ovde isplate izvršene na povereničkom računu u CBK).

Ministarstvo nije ništa preduzelo iako je ovo pitanje pokretano i prethodnih godina.

Uticaj

Neprimena kamate za isplatu eksproprijacije je u suprotnosti sa zakonom i oštećuje korisnike, odnosno vlasnike ekspropriisanog zemljišta.

Preporuka B10

Ministar mora da obezbedi dovoljan budžet za ispunjavanje finansijskih obaveza eksproprijacije, kao i da obezbedi da se nadoknada izvrši u skladu sa važećim zakonodavstvom. Dalje , ministar treba da formira komisiju koja će analizirati pravni osnov u pogledu plaćanja i proste godišnje kamate u vezi sa eksproprijacijama.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.2 Kapitalna i nekapitalna imovina

Vrednost prikazana u GFP kapitalne imovine je 1,977,579,295€, ne-kapitalne imovine je 154,256€ i akcija 41,982€.

Pitanje A2 - Vođenje imovine u pogrešnoj klasi u registru imovine**Nalaz**

Član 5 Uredbe br. 02/2013 za upravljanje nefinansijskom imovinom utvrdila je opštu klasifikaciju imovine. Dok član 6.1 definiše da „Svaka budžetska organizacija mora da kreira i ažurira registar nefinansijske imovine koju ima pod svojim upravljanjem. Registar se mora voditi posebno za svako sredstvo i u zbirnom obliku prema kategorijama klasifikovanim na osnovu računovodstvenog plana”.

Mi smo dokazali da su isplate u iznosu od 361,558,271€ (od čega je 43,661,587€ isplaćeno samo u 2023. godini) za eksproprijaciju zemljišta od strane ministarstva, tokom godina registrovane kao 'buduća investicija' u registru kapitalne imovine. Prema računovodstvenom planu, ista ne bi trebalo da se registruje kao buduća ulaganja. Kao rezultat toga, nema registracije imovine u klasi imovine 'Zemlja'.

Upis plaćanja za eksproprijaciju zemljišta kao buduće investicije Ministarstvo opravdava zbog kašnjenja u postupku prenosa vlasništva na Ministarstvo za eksproprijaciju zemljišta, kao i zbog povezanosti eksproprijacije i kapitalnih projekata za koje je izvršena eksproprijacija zemljišta. Uprkos tome, zbog činjenice da zemljište uopšte ne bi trebalo da bude evidentirano kao buduća investicija, čini se da nedostaje konsultacija o propisima o imovini i računovodstveni plan oko klase sredstava.

Uticaj

Neregistrovanje imovine u odgovarajućoj klasi je uticalo na nepravedno odslikavanje imovine prema klasama, a samim tim i na potcenjivanje klase 'Zemlja'.

Preporuka A2

Ministar mora da obezbedi da celokupno eksproprijirano zemljište za koja je izvršena vlasnička naknada i ispunjeni uslovi za registraciju bude upisano u klasu imovine 'Zemljište', kako je predviđeno računovodstvenim planom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A3 - Nedostaci u procesu popisivanja i procene nefinansijske imovine**Nalaz**

Član 19.4.3 Uredbe 02/2013 za upravljanje nefinansijskom imovinom propisuje da se na kraju svake godine status inventara mora uporediti sa statusom registra nefinansijske imovine. Dok su članom 21. ovog pravilnika utvrđeni uslovi za procenu nefinansijske imovine.

Proces inventarizacije nefinansijske imovine sproveden je nakon datuma izveštavanja o GFP. Shodno tome, razlika između računovodstvenog statusa i statusa zaliha nije poznata. Prijavljivanje imovine u GFP izvršeno je prema računovodstvenom registru. Takođe, procena nefinansijske imovine uopšte nije urađena prema zahtevima uredbe.

Ovakvo stanje je uglavnom uzrokovano nedostatkom znanja od strane komisije u vezi sa zahtevima uredbe za upravljanje imovinom, kao i

nedostatkom internih smernica u vezi sa procesom popisa i procene imovine.

Uticaj

Neupoređivanje rezultata popisa sa stanjem registara imovine i neprocenjivanje imovine onemogućava dobijanje sigurnosti u pogledu tačnosti i potpunosti registara imovine.

Preporuka A3

Ministar mora da obezbedi da komisija za popis imovine ima odgovarajuću pripremu i znanje u vezi sa imovinom i procesom popisa, kao i da se nakon ovog procesa sve promene odražavaju u registru imovine. Takođe, treba formirati komisiju koja će vršiti procenu imovine prema zahtevima uputstva za upravljanje nefinansijskom imovinom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.3 Potraživanja

MŽSPPI u GFP za 2023 godinu je obelodanilo potraživanja u iznosu od 4,640,514€. To se odnosi na nenaplaćene obaveze vodoprivrednih preduzeća, fakture za pumpe za gorivo, ulaze i izlaze iz poslovnih objekata itd.

Pitanje B11 – Nepreduzimanje radnji za naplatu duga

Nalaz Članom 4 Administrativnog uputstva 1/2014 o utvrđivanju naknade za korišćenje zemljišta nacionalnih i regionalnih puteva definisano je da „ Naknade za korišćenje zemljišta za postavljanje instalacija i priključaka na nacionalnim i regionalnim putevima, korišćenje zemljišta koje se daje u zakup i postavljanje privremenih objekata, vrši se po utvrđenim stopama“. Dalje, član 6 – Prelazne odredbe predviđa da će sa stupanjem na snagu ovog Administrativnog uputstva, Ministarstvo izmeniti sve ugovore o korišćenju zemljišta koji se odnose na nacionalne i regionalne puteve u roku od šest (6) meseci. Takođe, prema potpisanim ugovorima sa korisnicima javnih dobara, određeni su i rokovi za naplatu potraživanja.

U tri (3) slučaja testiranja računa potraživanja u ukupnoj vrednosti od 222,407€, mi smo identifikovali da je Ministarstvo fakturisalo ugovarače tokom godina ali nije naplatilo nikakav dug. Ugovori o korišćenju putnog pojasa zaključeni su u tri slučaja 1999. i 2000. godine, dok ugovorni operateri nisu vršili plaćanja od ugovaranja.

Štaviše, sa stupanjem na snagu AU 1/2014 2014. godine, Ministarstvo je fakturisalo ugovaračima po novim cenama, ali nije preduzelo mere za modifikaciju njihovih ugovora u skladu sa zakonskim rokom navedenim u novom administrativnom vodiču.

Što se tiče ovog pitanja, takođe je preporučeno i u prethodnim godinama revizije. Prema dostavljenoj dokumentaciji, ministarstvo je u nekoliko slučajeva pokušalo da naplati dugovanja putem izvršnih postupaka i suda, ali zbog zastarelih ugovora i dugova, faktura koje nisu potpisali primaoci, nije bilo moguće naplatiti dug.

Uticaj Nepreduzimanje konkretnih mera za naplatu dugova može uticati na neispunjenje plana budžeta zbog neostvarivanja prihoda.

Preporuka B11 Ministar mora da obezbedi obnavljanje ugovora sa korisnicima javne imovine u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, kao i da stvori delotvorne mehanizme za naplatu dugova.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.4 Funkcija interne revizije

Funkcija interne revizije uspostavljena je Statutom Jedinice za reviziju (JUR). Ova jedinica radi sa 5 revizora (direktor i 4 revizora). JUR je pripremila godišnji plan revizije. Od sedam (7) planiranih revizija, izvršeno je pet (5) revizija, kao i šest (6) revizija na zahtev rukovodstva. Ovi izveštaji su rezultirali sa 74 preporuke, od kojih je 47 sprovedeno, 22 su u procesu i pet (5) nije sprovedeno.

Pitanje B12 - Nefunkcionalna komisija za reviziju

Nalaz Član 4.1 AU MF-BR. 01/2019 o formiranju i funkcionisanju Komisije za reviziju u javnom sektoru utvrđuje da svaki subjekat javnog sektora koji je formirao Jedinicu za unutrašnju reviziju na nivou matičnog organa u skladu sa važećom zakonskom regulativom, osniva Komisiju za reviziju.

Ministarstvo je u oktobru 2022. godine ukinulo odluku o formiranju Komisije za reviziju, jer nije održala nijednu sednicu i nije funkcionisala kako je propisano relevantnim uputstvom. Ni tokom 2023. godine nisu preduzete nikakve radnje u vezi sa formiranjem odbora za reviziju.

Ovakvo stanje je rezultat nereagovanja ministarstva za osnivanje nove komisije u skladu sa zakonskim odredbama.

Uticaj Takva situacija slabi uticaj procesa interne kontrole koji se odnose na upravljanje i procenu rizika, kao i onemogućava nadzor nad radom interne revizije i njenim odnosom sa menadžmentom u smislu unapređenja interne kontrole.

Preporuka B12 Ministar mora da obezbedi da Komisija za reviziju bude operacionalizovana što je pre moguće u skladu sa zakonskim zahtevima, u cilju sprovođenja nadzora i podrške JUR-u, obezbeđujući nezavisnost ove jedinice.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

3 Sažeta informacija o planiranju i implementaciji budžeta

U ovom poglavlju podneli smo sažetak informacija o izvorima budžetskih sredstava, utrošku sredstava i prikupljenim prihodima, po ekonomskim kategorijama. Ovo je ilustrovano kroz sledeće tabele i grafikone:

Tabela 1. Rashodi prema izvorima budžetskih sredstava (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet ⁸	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškovi
Izvori sredstava	251,684,838	249,580,044	158,165,293	127,999,741	143,815,760
Državni grantovi – budžet	187,622,875	185,500,841	144,758,446	113,850,439	137,304,739
Finansiranje putem zaduživanja	25,861,963	25,861,963	804,621	1,801,248	3,107,767
Finansiranje putem zaduživanja – investiciona klauzula	38,200,000	38,200,000	12,592,573	12,077,653	3,401,670
Lokalne donacije	0	3	0	0	0
Spoljne donacije	0	17,238	9,653	270,401	1,583

Završni budžet u odnosu na početni budžet je smanjen za 2,104,793€. Ova promena je nastala kao rezultat novih izdvajanja i smanjenja budžeta odlukama vlade.

U 2023. godini MŽSPPI je potrošio 158,165,293€ ili 63% završnog budžeta, odnosno sa povećanjem od 5% u odnosu na prethodnu godinu. Na ovaj relativno nizak procenat realizacije u velikoj meri je uticalo netrošenje sredstava opredeljenih iz klauzule o zaduživanju i ulaganjima. U 2023. godini, od 25,861,962€ sredstava planiranih Zaduzivanjem, utrošeno je samo 804,621€ ili oko 3%, dok je od 38,200,000€ planiranih Investicionom klauzulom realizovano svega 12,592,573€ ili 33%. Stoga, implementacija budžeta generalno ostaje na nezadovoljavajućem nivou, a rashodi za trenutnu poziciju su detaljno prikazani u nastavku.

Tabela 2. Rashodi sredstava po ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškovi
Troškovi sredstava po ekonomskim kategorijama	251,684,838	249,580,044	158,165,293	127,999,741	143,815,760
Plate i dnevnice	4,083,931	4,425,818	4,418,972	3,618,297	3,685,246
Robe i usluge	29,415,559	29,813,300	19,063,632	17,243,070	14,961,967
Komunalne usluge	481,490	484,490	244,868	250,641	219,050
Subvencije i transferi	1,643,814	1,643,814	1,121,754	1,172,636	1,283,507
Kapitalne investicije	216,060,044	213,212,622	133,316,067	105,715,097	123,665,991

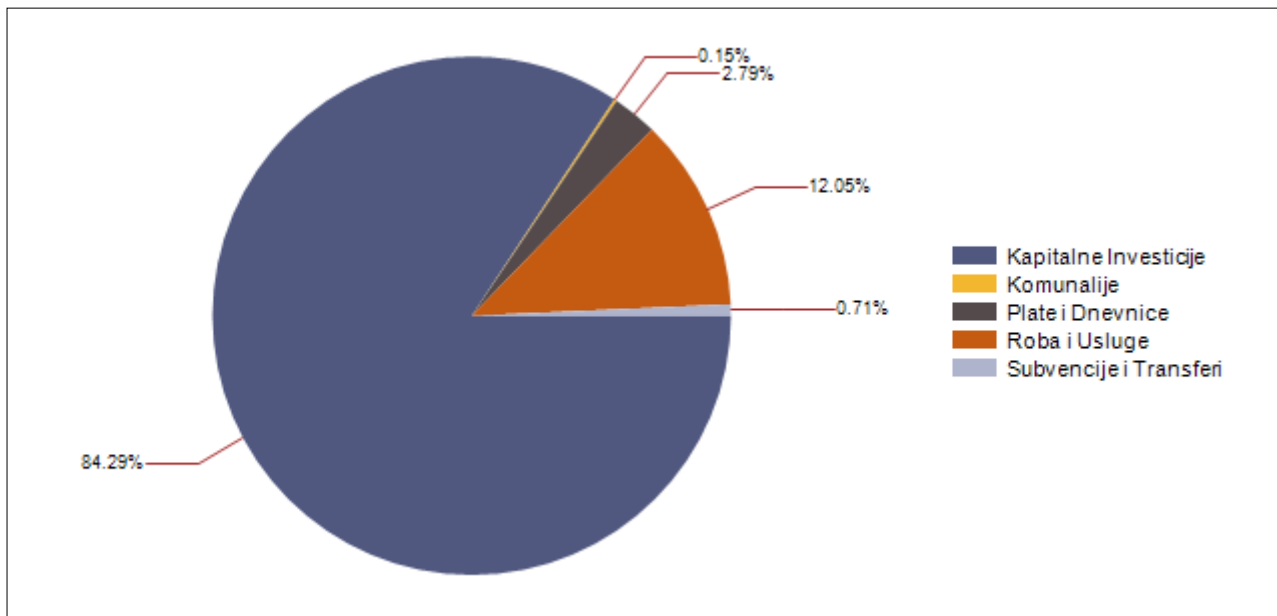
Objašnjenja za promene u ekonomskim kategorijama budžeta su data u nastavku:

Završni budžet za plate i dnevnice u odnosu na početni budžet je povećan za 341,888€. Ovo povećanje je rezultat sprovođenja Zakona br. 08/L-196 o platama u javnom sektoru kao i izdvajanja iz namenskih donatorskih sredstava u programu „Kosovske agencije za zaštitu životne sredine“ (KAZŽS). Realizacija završnog budžeta u ovoj kategoriji bila je 100%.

Završni budžet za robe i usluge (uključujući opštinske troškove) u odnosu na početni budžet povećan je za 400,741€. Ova promena je rezultat vladinih odluka o raspodeli i odlukama o štednji. Realizacija završnog budžeta bila je 64%.

Konačni budžet za subvencije i transfere iznosio je 1,643,814€ i nije pretrpeo promene u odnosu na početni budžet. Realizacija završnog budžeta u ovoj kategoriji iznosila je 68%.

Završni budžet za kapitalne investicije u odnosu na početni budžet je smanjen za 2,847,422€. Ova promena je rezultat odluka Vlade za uštede u iznosu od 35,260,733€. Takođe, došlo je do novih izdvajanja u ovoj kategoriji odlukama Vlade u iznosu od 32,413,311€. Stopa realizacije budžeta bila je 63%. Što se tiče nezadovoljavajuće implementacije budžetskih rashoda u ovoj kategoriji, uticalo je nekoliko faktora, kao što je produženje procedura nabavke za nove projekte kao rezultat brojnih žalbi operatera u TRN. Dok, za projekte finansirane sredstvima zaduživanja i klauzule ulaganja, procedure nabavke su sprovedene 2023. godine, a ugovori su potpisani 2024. godine. Takođe, budžet za kapitalne investicije je uglavnom bio orijentisan na tekuće projekte koji su bili ugovoreni pre 2023. godine.

Prihodi koje je MŽSPPI ostvarilo u 2023. godini iznosili su 5,071,471€. Neporeski prihodi se uglavnom odnose na prihode ostvarene od poreza na vozačke dozvole, dozvole za prevoz robe, prihode od korišćenja vode, dozvole za korišćenje šuma, druge dozvole za poslovanje i dr., dok ostali prihodi moraju da se obave sa prihodima od povraćaja sredstava iz prethodne godine.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet	Prijemni 2023	Prijemni 2022	Prijemni 2021
Ukupni prihodi	5,589,171	5,589,171	5,071,471	4,691,164	6,107,582
Neporeski prihodi	5,589,171	5,589,171	5,001,101	4,658,223	5,929,546
Ostali prihodi	0	0	70,370	32,942	178,036

4 Napredak u implementaciji preporuka

Izveštaj revizije GFP-a za 2022. rezultirao je sa 20 glavnih preporuka. Ministarstvo je pripremlilo Akcioni plan koji predstavlja način na koji će se date preporuke sprovoditi.

Do kraja naše revizije 2023. godine, pet (5) preporuke su sprovedene, tri (3) preporuke više nisu bile primenljive, a još 12 preporuka nije sprovedeno.

Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte Tabelu 4 (ili Tabelu preporuka).

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

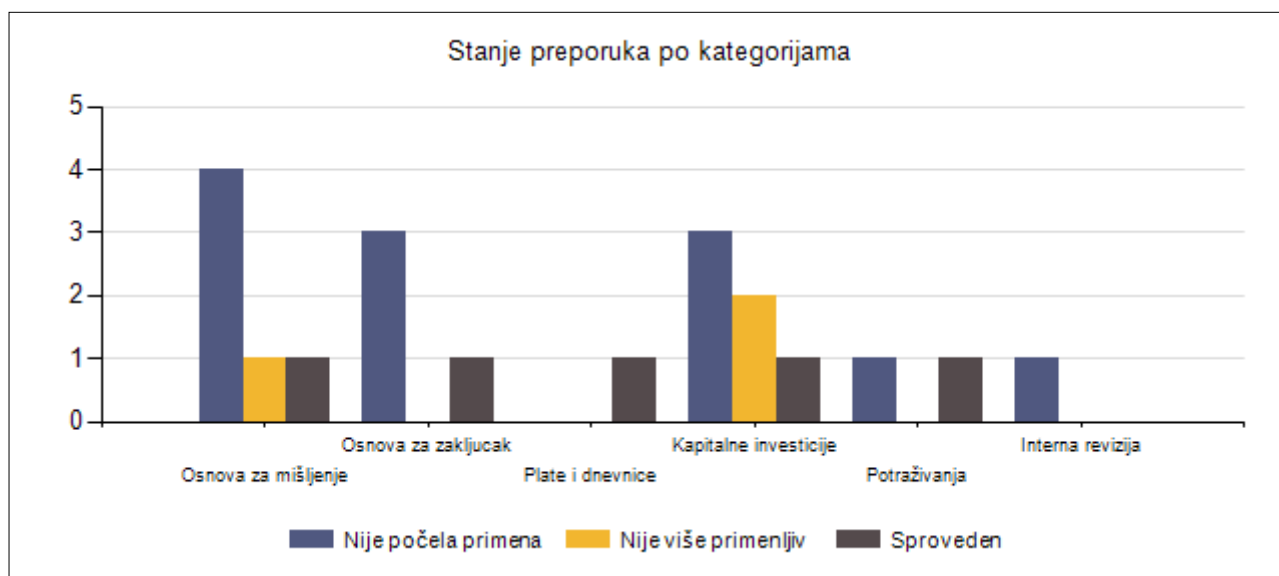

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Polje revizije	Preporuke za 2022	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za mišljenje	Ministar treba da ojača mehanizme unutrašnje kontrole u oblasti imovine (sredstava) kako bi obezbedio potpun i pošten prikaz stanja imovnog stanja ustanove u skladu sa zakonskim zahtevima.	I ove godine, identifikovana je neka neregistrovana imovina kao i pogrešne registracije ne-kapitalne imovine u SIMFK. Ovo je	Više nije primenljivo

			obrađeno u pitanju B1.	
2.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da obezbedi da su potencijalne obaveze prikazane u tačnim iznosima i da se vodi potpuna evidencija sa pratećim dokazima u vezi sa pitanjima koja su u sudskom postupku.	I ove godine, obelodanjivanje potencijalnih obaveza nije bilo ispravno.	Implementacija nije počela
3.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da obezbedi da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se isplate i registracija troškova izvršile u relevantnim ekonomskim kodovima, kako bi se omogućilo njihovo fer izveštavanje u GFP u skladu sa računovodstvenim planom. Ukoliko se planiranje budžeta ne poklapa sa prirodom rashoda i potrebama ministarstva, sredstva se moraju preraspodeliti kako bi se obezbedila sredstva za redovno plaćanje rashoda.	Čak i ove godine smo identifikovali pogrešnu klasifikaciju troškova u kategoriji roba i usluga i kapitalnih investicija.	Implementacija nije počela
4.	Osnova za mišljenje	Ministar je dužan da preduzme sve potrebne radnje za angažovanje ovih zaposlenih obezbeđivanjem uslova za rad, definisanjem jasnih ciljeva rada i obezbeđenjem kontinuiranog praćenja u skladu sa zakonskim aktima.	Situacija u odnosu na prethodnu godinu kod ove kategorije zaposlenih bila je ista.	Implementacija nije počela
5.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da obezbedi da kontrole u kancelariji za finansije budu u potpunosti efikasne kako bi se pravično i tačno izveštavalo o neplaćenim obavezama.	Nemamo identifikovanih slučajeva kao u ovoj godini.	Implementirano
6.	Osnova za mišljenje	Ministar treba da obezbedi da relevantna odeljenja sarađuju sa službenikom za imovinu u identifikaciji svih završenih projekata, tako da se sredstva evidentiraju kao sredstva u upotrebi i da se obračunava njihova amortizacija. Isto tako, finansirani i završeni projekti za opštine treba da se prenesu na opštine korisnice, brišući ih iz registara ministarstva.	Isti nedostaci su utvrđeni i ove godine.	Implementacija nije počela
7.	Osnova za zaključak	Ministar mora da obezbedi, preko odgovornih službenika, odgovarajuće	I ove godine je bilo	Implementacija nije počela

		kontrole u pogledu poštovanja zakonskih odredbi, odnosno uslova avansa predviđenih prema vrsti ugovora, tako da se ne stvaraju troškovi mimo njihovog ugovornog planiranja.	prekoračenja ugovorenih vrednosti.	
8.	Osnova za zaključak	Ministar, preko rukovodilaca ugovora, mora da obezbedi da svako odstupanje od uslova ugovora zahteva prethodnu saglasnost i relevantna odobrenja u skladu sa važećim pravilima.	I ove godine smo naišli na prekoračenje ugovorenih količina bez prethodnog odobrenja NKR.	Implementacija nije počela
9.	Osnova za zaključak	Ministar mora da obezbedi da svaki trošak bude podržan odgovarajućim ugovorom, kao i da obezbedi da su razvijene odgovarajuće procedure nabavke.	I ove godine smo identifikovali slučajeve promene uslova ugovora nesprovođenjem zakonskih odredbi.	Implementacija nije počela
10.	Osnova za zaključak	Ministar treba da uspostavi pojačane finansijske kontrole i da obezbedi da finansijski službenici striktno prate sve procedure rashoda i da se sve fakture plaćaju u skladu sa utvrđenim zakonskim pravilima.	Problemi identifikovani tokom revizije su rezultirali nematerijalnim uticajem i nemaju nikakav uticaj na ovaj izveštaj.	Implementirano
11.	Plate i dnevnice	Ministar mora da obezbedi da će se preduzeti mere za izradu i usaglašavanje svih propisa u skladu sa strukturnim promenama ministarstva kako bi se izbeglo dupliranje pozicija i troškova.	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta usvojen je u aprilu 2024. godine.	Implementirano
12.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi da se uzroci štete koja je nastala i da se, u skladu sa prethodnim uslovima ugovora, sprovede odredbe koje se odnose na odgovornost za nedostatke. Takođe, da se obezbedi da se prijem radova zasniva na	Ove godine nisu identifikovani takvi slučajevi.	Implementirano

		kvalitetu materijala i profesionalnom radu EO, u suprotnom će se primeniti osiguranje izvršenja.		
13.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi da se pre pokretanja projekata sprovede proces eksproprijacije zemljišta na kome je predviđena realizacija projekata, kao i da se sastavljanju/pripremi izvršnih projekata da značaj kako bi realizacija radovi se izvršila po dinamičkim planovima.	I ove godine smo nailazili na kašnjenje u realizaciji kapitalnih projekata. Od sedam projekata istaknutih u preliminarnom izveštaju, četiri od njih i dalje kasne jer je jedan projekat iz izveštaja za tekuću godinu.	Implementacija nije počela
14.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi da su pre izrade izvršnih projekata obavljena sva terenska ispitivanja, uključujući: geodetska merenja, snimanje stvarnog stanja na terenu, rešavanje imovinskopravnih pitanja i tačno određivanje debljine puteva. U slučajevima grešaka sa finansijskim implikacijama za MŽSPPI, treba zahtevati ne samo njihovu ispravku, već bi trebalo primeniti i kazne prema projektantskoj kompaniji.	To je obrađeno u okviru pitanja B6 i B8.	Više nije primenljivo
15.	Kapitalne investicije	Ministar, u saradnji sa akterima uključenim u proces eksproprijacije, mora da identifikuje slabosti u ovom procesu i da preduzme mere da se izbegnu brojni sudski sporovi kako se budžet ministarstva ne bi oštetio dodatnim troškovima.	Slični slučajevi su identifikovani i ove godine.	Implementacija nije počela
16.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi dovoljan budžet za ispunjavanje finansijskih obaveza eksproprijacije, kao i da obezbedi da se nadoknada izvrši u skladu sa važećim zakonodavstvom. Dalje, ministar bi trebalo da formira komisiju koja će analizirati pravni osnov u pogledu plaćanja i proste godišnje kamate u vezi sa eksproprijacijama.	I ove godine situacija je ista.	Implementacija nije počela

17.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi kontinuirano praćenje mehanizama stvorenih za napredak ovog procesa i da u saradnji sa uključenim institucijama radi na funkcionalizaciji ovog sistema i njegovoj primeni od strane svih institucija.	Ministarstvo je tokom 2023. godine preduzelo više akcija. Ostaje da se, u saradnji sa MFRT, ispitaju alternative i mogućnost povezivanja ovog sistema sa drugim sistemima..	Više nije primenljivo
18.	Potraživanja	Ministar treba da obezbedi da se sprovodi redovno praćenje korišćenja voda Kosova i u slučajevima kada korisnici vode posluju bez vodne dozvole ili sa isteklom dozvolom, treba preduzeti konkretne mere za zaustavljanje nezakonitih radnji u skladu sa odredbama predviđenim važećim pravnim okvirom.	Ministarstvo je preduzelo mere donošenjem odluke o obustavljanju delatnosti za operatere bez vodne dozvole, kao i izricanjem mera sa kaznama.	Implementirano
19.	Potraživanja	Ministar mora da obezbedi obnavljanje ugovora sa korisnicima javne imovine u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, kao i da stvori delotvorne mehanizme za naplatu dugova.	Ni tokom 2023. godine ministarstvo nije obnovilo ugovore i nije uspelo da naplati dugove.	Implementacija nije počela
20.	Interna revizija	Ministar mora da obezbedi da Komisija za reviziju bude operacionalizovana što je pre moguće u skladu sa zakonskim zahtevima, u cilju sprovođenja nadzora i podrške JUR-u, obezbeđujući nezavisnost ove jedinice.	Ni ove godine komisija za reviziju nije bila funkcionalna.	Implementacija nije počela

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku.

Vlora Spanca, Generalna revizorka

Zukë Zuka, Pomoćnica generalne revizorke

Mjellma Dibra, Direktorka revizije

Ylber Sadiku, Vođa tima

Refiqe Morina, Član tima

Ganimete Dalloshi, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

REPUBLIKA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE: 21-06-2024			
Drejtori: [Blank]			
Mënyra Org. Org. Jedin. Org. Unit			
03	47	935	1

REPUBLIKA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
Nr. i Prot. Br. Prot. Prot. No.			
SP-02		3995/24	
01		21.06.24	
PRISHTINË / A No. 1			

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2023 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- Kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Mjedisit Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, për vitin 2023 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- Pajtohem me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- Brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Izedin BYTYQI

U.D./ sekretarit të përgjithshëm në MMPHI

Date: 21. Qershor, 2024

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima¹ treba da sadrži jasnu izjavu mišljenja koja se odnosi na finansijske izveštaje, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši i radi procene usaglašenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa vlastima¹⁹, rezultirajući zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije. Modifikovana mišljenja mogu biti:

- Modifikovane (kvalifikovane)
- Protivne, ili
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusklađenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja
- b) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili
- c) U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa organima vlasti – poštovanje svih relevantnih zakona, pravila, propisa, standarda i dobre prakse u javnom sektoru
- ² Ostali izveštaji su zahtev člana 8 Uredbe 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju
- ³ Kolektivno se odnosi na poštovanje organa vlasti
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A – znači nova pitanja i preporuke.
Pitanje B i Preporuka B – označavaju ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C – označavaju delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Projekti koji nisu registrovani u SIMFK: 1. Izgradnja 11 kuća u severnom delu Kosova“, 2. „Investiciono održavanje državnih i regionalnih puteva Kosova za 2022. godinu – Lot 1“ 3. „Investiciono održavanje nacionalnih i regionalnih puteva na Kosovu za 2022. godinu – Lot 2“ kao i isplata izvršena od strane Trezora koja se odnosila na eksproprijaciju zemljišta. Sledeći projekti nastavljaju da se realizuju kao investicije: 1. „Proširenje puteva Brahim Ademi i Driton Islami“ – tehnički prijem u junu 2019. godine, 2. „Izgradnja puta Vojnik-Osojan Lot 2“ – tehnički prijem u novembru 2018. godine kao i 3 „Proširenje regionalnog puta R102, segment Komorane-Morine L=17km, Lot 2 (Marine-Terstenik) L=2,995m“ – tehnički prijem u novembru 2019.
- ⁶ 1. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje autoputa A7 (Ibrahim Rugova) Lot 2“ sa cenom po jedinici od 123,262,41, na pet (5) pozicija, količina/vrednost procenjena po poziciji je premašena za 142,875€ (u zajedničkoj vrednosti). 2. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje autoputa A7 (Ibrahim Rugova) Lot 1“ sa jediničnom cenom od 138,953,44€, na četiri (4) pozicije, iznos/vrednost procenjena po poziciji je premašena za 131,656€ (u ukupnoj vrednosti). 3. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, Region Mitrovice 1- Lot 4“ sa jediničnom cenom od 29,312,04€, na 39 pozicija/, količina procenjena vrednost po poziciji je premašena za 172,562€ (u zajedničkoj vrednosti). 4. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, region Prizrena 1- Lot 8“ sa cenom po jedinici od 35,221,93 €, na 14 pozicija, procenjeni iznos/vrednost pozicije je premašen za 44,043€ (u zajedničkoj vrednosti). 5. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, region Gnjilana 1- Lot 12“ sa cenom po jedinici od 32,179,87 €, na 28 pozicija, procenjeni iznos/vrednost pozicije je premašen za 158,583€ (u zajedničkoj vrednosti). 6. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, region Prizrena 2- Lot 9“ sa cenom po jedinici od 66,036,35 €, na 13 pozicija, procenjeni iznos/vrednost pozicije je premašen za 53,136€ (u zajedničkoj vrednosti). 7. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, region Peć 2-Lot 7“ sa jediničnom cenom od 58,908,64€, na 22 pozicije, iznos /vrednost procenjena za poziciju je premašena za 99,697€ (u zajedničkoj vrednosti). 8. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje državnih i regionalnih puteva Kosova za 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, region Priština 1 – Lot 1“ sa jediničnom cenom od 19,729,12€, na 22 pozicije, iznos /vrednost procenjena za poziciju je premašena za 166,361€ (u zajedničkoj vrednosti). 9. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, Region Đakovice 1- Lot 14“ sa jediničnom cenom od 74,368,43€, na 34 pozicije, predviđeni iznos/vrednost pozicije je premašen za 100,591€ (u zajedničkoj vrednosti). 10. Ugovor za „Letnje i zimsko održavanje

državnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022 2023, 2023 2024 i 2024 2025, Region Mitrovica – Lot 2” sa jediničnom cenom od 6,814€, na 19 pozicija, procenjena količina/ vrednost po poziciji je premašena za 122,611€ (u zajedničkoj vrednosti).

⁷ Član 35.3: Sprovođenje pregovaračkog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru ni na koji način ne oslobađa ugovornog autoriteta njegove obaveze da (i) igra aktivnu ulogu u određivanju uslova ugovora, posebno što se tiče cena, rokova prijema, količine, tehničke karakteristike i garancije, (ii) obezbediti da ugovorena cena ne bude viša od relevantne tržišne cene i (iii) pažljivo proceniti kvalitet proizvoda, usluge ili navedenog rada.

⁸ Konačni budžet – budžet odobren od strane Skupštine, a zatim usklađen od strane Ministarstva finansija

⁹ Finansijski izveštaji u javnom sektoru takođe uključuju izveštaj(e) o izvršenju budžeta

¹⁰ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.